Mesačník
LAMAČAN
ročník XXV
o dianí a živote v Lamači
01
23

FOTO: PETER BAKŠA

Šťastný nový rok 2023, Lamačania

Záver roku 2022 bol v našej mestskej časti nezvyčajne pestrý. Po dvoch rokoch izolácie sme mohli spoločne rozsvietiť vianočný stromček a užiť si vôbec prvé Lamačské vianočné trhy. Spoznali sme navrhovanú podobu revitalizácie Vrančovičovej ulice. Absolvovali sme tri fantastické adventné koncerty v podaní Základnej umeleckej školy Jozefa Kresánka, speváckeho zboru Cantus a organistu Michala Mesjara. Nechýbali ani predstavenia pre deti, šachové, stolnotenisové aj mini-futbalové turnaje. Opäť sme sa mohli stretnúť spolu s našimi seniormi na Vianočnej kapustnici pre osamelých seniorov aj na predvianočnom stretnutí miestnej JDS. O väčšine decembrových podujatí sa dočítate i v aktuálnom vydaní nášho magazínu.

Lamačania majú veľké srdcia. Dôkazom je profilový rozhovor s učiteľkou Ivanou Valachovou, ktorá po vypuknutí vojny na Ukrajine vedela, že by mala niečo urobiť. Výsledkom je už takmer rok trvajúca potravinová pomoc ukrajinským matkám a deťom, ktoré na území našej mestskej časti našli dočasný domov. Zistíte taktiež, koľko lásky sa zmestí do obyčajnej krabice od topánok. A zmestí sa jej tam skutočne veľa...

Aj keď Lamač, tak ako všetky samosprávy na Slovensku, čaká skromný rok, napriek tomu veríme, že schopnosť pomáhať aj množstvo a pestrosť komunitných podujatí sa nám podarí zachovať. Tešíme sa na stretnutia s vami v novom roku. Prajeme vám doňho veľa zdravia, spokojnosti a pohody po boku vašich najbližších. A ešte, aby ste vždy mali dôvod na radosť a úsmev.

Redakcia časopisu Lamačan

SAMOSPRÁVA
informuje

Zimná údržba
Strany 6 - 7

Rozhovor
s Ivanou Valachovou
Strana 9

Plán kultúrnych podujatí
strana 12

Klientske centrum
02/ 647 80 065
klientskecentrum@lamac.sk

Milí Lamačania,

čo vám mám priať do nového roka 2023? Je toľko vecí, ktoré potrebujú zmenu, najmä takú hlbokú zmenu pozerania sa na svet a na seba samých. Zmenu zmýšľania vo veciach, ktoré si vyžadujú „otvorené dvere.“ Keď sme už pri tých otvorených dverách, existuje jeden krásny biblický obraz. Keď si otvorím Knihu zjavenia sv. Jána apoštola, nájdem ho v tretej kapitole. Apoštol sa obracia na komunitu cirkvi v starobylej Filadelfi a zvestuje jej Ježišovo slovo. Ten komunite hovorí - ´Ja ťa poznám, poznám tvoje meno, poznám tvoju snahu, poznám tvoje dobro a mám pre teba dar.´ A ona si prirodzene kladie otázku aký dar? Čo je týmto darom? A Ježiš hovorí, že tým darom odo mňa pre teba sú otvorené dvere.

Pre mňa osobne je to obraz slobody rozhodovania sa. Ja sa môžem cez dvere dostať dnu, môžem si ich nevšimnúť, môžem sa napriek tomu, že sú otvorené, snažiť ich otvoriť. Ale môžem tiež poďakovať za ten dar, že sa nepotrebujem namáhať, bojovať, zdôvodňovať. Stačí mi len vojsť do srdca dnu.

Presne to by som prial milým Lamačanom - aby mali také otvorené dvere, aby žili ako slobodní ľudia. Aby sa nebáli konať, rozhodovať. Tie otvorené dvere, je to zároveň taká prítomnosť Boha uprostred nás. Toho Boha, ktorý sa zjavuje pod mnohými menami pre nás všetkých. Toho Boha, ktorý je pestrý, ktorý je pútnikom.

Počas Vianoc sme opakovane hovorili, že Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami. V pôvodnom gréckom texte to slovné spojenie prebývalo medzi nami znie úplne inak – postavilo si stan uprostred nás, to božie slovo. A stan patrí pútnikom, nomádom. Preto ten Boh, ktorému ja verím, je pútnikom, je neustále na ceste a sprevádza nás a neustále každému z nás daruje otvorené dvere. Iba toľko, nič viac.

Viete čo nás vie najviac sklamať? Možno si myslíte, že je to druhý človek alebo štát, alebo niečo iné? No najviac nás vedia sklamať naše vlastné predstavy. To je tiež v kontexte spomínaných otvorených dverí. Pre mnohých otvorené dvere – obraz Boha, ktorý je ako otvorené dvere, môže byť sklamaním. Boha, ktorý otvára dvere všetkému bez rozdielu, každý sa môže k nemu dostať a nepotrebuje si dohodnúť stretko. Proste môže vojsť.

Veľa zdravia vám želá

Páter Leonard Pawlak

Referendum sa uskutoční 21. januára

Prezidentka Zuzana Čaputová vydala v piatok 4. novembra 2022 rozhodnutie o vyhlásení referenda. Urobila tak na základe petície občanov prijatej 24. augusta 2022 a na základe nálezu Ústavného súdu SR z 26. októbra 2022. Referendum sa bude konať dňa 21.01.2023 v čase od 07.00 do 22.00 hod. V Lamači budú tradične všetky volebné miestnosti umiestnené v budove Základnej školy, Malokarpatské nám. 1. V referende budú voliči rozhodovať o tom, či súhlasia s tým, že predčasné skončenie volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky je možné uskutočniť referendom alebo uznesením Národnej rady Slovenskej republiky, a to zmenou Ústavy Slovenskej republiky.

Aké sú najčastejšie detské mená v Lamači za rok 2022?

V roku 2022 sa v Lamači narodilo 62 a zomrelo 91 osôb. Najčastejšie chlapčenské mená za uplynulý rok sú Alex/Alexander a dievčenské Ema.

Zbierka na obnovu Rozálky pokračuje

Dobrovoľná zbierka „Transparentný účet sv. Rozálie“ pokračuje až do 31.12.2026. K 31.12.2022 totiž došlo k skončeniu jej konania. Predĺženie zbierky sa schválilo na ostatnom zasadnutí miestneho zastupiteľstva. Ku koncu novembra 2022 predstavoval výnos zbierky sumu 6563,50 EUR. Všetky peniaze pôjdu výlučne na obnovu nehnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky Kaplnky sv. Rozálie. V súčasnosti riešime druhú časť strechy, kde by sa mala vymeniť krytina a zároveň výmenu okien. Aj naďalej teda môžete prispievať na obnovu kaplnky priamo na účet: **IBAN SK62 0200 0000 0043 1419 5857**

R.I.P. prof. Vladimír Krčméry

Pred Vianocami zomrel uznávaný odborník, špecialista na tropickú medicínu a infektológ, profesor Vladimír Krčméry. Odišiel mimoriadne vzácny, láskavý a múdry človek, ktorý svoj život zasvätil pomoci druhým. Keď začiatkom roka 2021 prebiehalo celoslovenské skríningové testovanie antigénovými testami na prítomnosť koronavírusu, počas jedného víkendu sa v našom mobilnom odberovom mieste v Športovej hale Lamač objavil aj obľúbený profesor Krčméry. Neúnavne testoval od rána do večera bez prestávky a pritom hýril dobrou náladou. Práve náš Lamač bol preňho akousi srdcovkou. „Keď som počas komunizmu pracoval v podzemnej cirkvi a nikde sa nedalo stretávať, tak sme sa stretávali na Rozálke. Bola tam kostolníčka Majka, ktorá sa ako jediná v Bratislave nebála. Tak isto ste tu mali kňazov, ktorí nemali strach z ŠtB. Keď sa nikde nedalo, tak v Lamači sa dalo fungovať. Aj v kostole, aj v speváckom zbore na fare, najmä na Rozálke,“ povedal vtedy pre náš magazín. Byť v jeho prítomnosti, čo i len chvíľku, prinášalo radosť. A takto si ho chceme navždy pamätať.

Odpočívajte v pokoji, pán profesor.

MIB predstavil projekt revitalizácie Vrančovičovej ulice

Na Vrančovičovu ulicu chce hlavné mesto a mestská časť prinavrátiť živý verejný priestor. Architekti v dokončenej štúdii, ktorú prezentovali Lamačanom začiatkom decembra, ukazujú, ako sa dá obnoviť pol kilometra dlhá ulica v celom profile a spraviť z nej atraktívny verejný priestor s novou zeleňou, lavičkami a otvoreným korytom potoka. Navrhované zmeny vychádzajú z podnetov od samotných obyvateľov ulice, ktorí mali možnosť vyjadriť svoje potreby.

Vďaka novej koncepcii zelene sa stredový pás zmení na miesto, kde sa budú môcť miestni stretávať a oddychovať. Pribudnú lavičky aj stromy, ktoré zabezpečia prirodzený tieň. Po rokoch sa obnoví aj vodné koryto, ktoré spríjemní lokálnu mikroklímu, a tiež prispeje k lepšiemu zachytávaniu zrážkovej vody. Architekti v návrhu prinášajú nové verejné priestory pred kostolom, pohostinstvom, aj starou požiarnou zbrojnicou, ktoré budú vhodné na príležitostné podujatia, ako sú trhy či hody. Plánujú sa predláždiť okolité chodníky a reorganizovať parkovanie tak, aby nevytváralo bariéry a ulica pôsobila upratane. V priebehu tohto roka architekti dopracujú projektovú dokumentáciu, na základe ktorej sa bližšie určí finančný rozpočet, a tiež časový harmonogram stavebných prác. S revitalizáciou sa začne najskôr v roku 2024. (MIB)

Do krabice od topánok sa zmestilo veľa lásky

Aj v roku 2022 sa Lamačania zapojili do zbierky Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok? Tí, ktorí chceli obdarovať seniorov v lamačských zariadeniach alebo osamelých seniorov, mohli pripraviť krabicu od topánok, ktorú obalili baliacim papierom a naplnili podľa pokynov organizátoriek zbierky. V krabiciach tak nechýbalo niečo sladké (zväčša čokoláda, keks), niečo slané (tyčinky, krekry), niečo teplé (čaj alebo káva), niečo mäkké (ponožky, rukavice), niečo voňavé (sprchový gél, krém), niečo pre zábavu (krížovky, knižka) a niečo zo srdca (pohľadnica, obrázok).

V Lamači sa nám poradilo zozbierať 174 krabíc pre ženy a 82 krabíc pre mužov. Potešili tak seniorov v Domove seniorov Lamač, v Domove sociálnych služieb Rozsutec, v Domove sociálnych služieb Gomart i osamelých seniorov žijúcich v bežných domácnostiach. Tento rok celá organizácia prebehla vďaka lokálnej koordinátorke zbierky Petronele Klačanskej v priestore poskytnutom miestnym úradom.

Daňový bonus ohrozuje fungovanie samospráv

Samosprávy po celom Slovensku upozorňujú, že nedávne nekompetentné rozhodnutia vlády a parlamentu privedú mnohé z nich do často neriešiteľnej situácie, ktorej následkom bude zvyšovanie poplatkov a miestnych daní. Po zavedení vyššieho daňového bonusu bude už aj tak podvyživeným mestám a obciam, zabezpečujúcim dôležité služby obyvateľom chýbať zhruba pol miliardy eur. Ďalšie problémy spôsobuje inflácia, ale aj povinné zvyšovanie miezd vo verejnej správe.

Problémom môže byť spolufinancovanie eurofondových projektov, ale aj bežná údržba verejných priestranstiev. Plošne tak v samosprávach okrem úsporných opatrení porastú poplatky v škôlkach, v školských kluboch detí aj v školských jedálňach.

Toto zvýšenie bude stále výrazne nižšie ako nárast daňového bonusu na dieťa.

Máte záhradu? Vyťažte z nej maximum a premeňte ju na užitočný raj

Ak máte záhradu, môžete s ňou robiť divy. Vďaka niekoľkým jednoduchým tipom a trikom sa vám kúsok pôdy podarí premeniť na raj pre vás a vašu rodinu. Pomôže vám v tom permakultúrna prednáška, ktorú sme si pre vás pripravili začiatkom februára.

Môžete sa tešiť na stretnutie s odborníčkou na permakultúru Zuzanou Matúšovou, ktorá s celou rodinou pred desiatimi rokmi zmenila svoj život na nepoznanie. S manželom a piatimi deťmi žijú v starom sade, kde si svojpomocne postavili zdravý ekologický domček. Permakultúrna záhrada je schopná fungovať v spolupráci s človekom udržateľne a vytvára produktívny ekosystém, ktorý je rozmanitý, stabilný a odolný. Jeho cieľom je spojenie záhrady s jej majiteľom tak, aby mu poskytovala dostatok možnosti na kvalitné pestovanie – zabezpečenie si častí jedla – a zároveň rešpektuje prírodu ako takú. Je to rôznorodá, pestrá prírodná záhrada po vzore lesa. Samočinná ako les, bzučiaca, čvirikajúca, farebná, voňavá a chutná ako les. Je to záhrada, v ktorej nie je monokultúra – anglický trávnik a okrasné dreviny, ale pestrý a prirodzený život. „Počas prednášky sa dozviete viac o permakultúre ako takej, Zuzana Matúšová vám vysvetlí, ako s permakultúrnou záhradou začať a na čo si dať pri jej tvorbe pozor. Táto prvá prednáška bude všeobecná, aby sme sa dostali k podstate veci, téma je totiž ozaj široká. Ak budú mať Lamačania záujem, sme otvorení zorganizovať aj sériu prednášok na súvisiace témy," pozýva referentka kultúry a športu Dominika Engler.

Foto: lifereset.sk

Pozývame vás na permakultúrnu prednášku, ktorá sa bude konať 2.2.2023 o 17:00 vo veľkej zasadačke Kina Lamač. Hostkou je Zuzana Matúšová.

Výstava HERstory je o silných ženách

Od 1. februára do 1. marca si na Malokarpatskom námestí v priestore medzi Zdravotným strediskom a Domom služieb Lamač budete môcť pozrieť putovnú výstavu občianskeho združenia Post Bellum pod názvom HERstory. Keď sa pozrieme na históriu, na to ako sa o nej učíme, zistíme, že jej hlavnými rozprávačmi sú najmä muži. Iba výnimočne sa objavujú aj ženy. Začítajte sa do 15 príbehov žien, ktoré spája silná vôľa, ktorá im pomohla presadiť sa, uspieť alebo dokonca prežiť. Ich príbehy sú inšpiratívnym príkladom, ako sa aj v ťažkej dobe a situácii dá vzoprieť, byť silnými a cieľavedomými. Ženská historická skúsenosť je nesmierne dôležitá a nemôžeme ju vymazať. Spoznať môžete príbehy dám ako pani Dalmy Špitzerovej, Magdy Vášaryovej, Kláry Chlamtáčovej či Ľubici Lacinovej a mnoných ďalších nezlomných ženských osobností.

Koncert Mily Medvedovskej a Daniela Špinera

Pozývame vás na koncert Mily Medvedovskej a Daniela Špinera, ktorý sa uskutoční 28.1.2023 o 17:00 v Kine Lamač. Ukrajinská speváčka Mila Medvedovska utiekla pred vojnou vo svojej krajine spolu s dcérou na Slovensko, až do novembra bývala v Lamači. Aj napriek tomu, že sa nedávno presťahovala do susednej Záhorskej Bystrice, sama hovorí, že zostáva srdcom Lamačanka. Veľmi skoro po príchode na Slovensko sa jej podarilo nadviazať spoluprácu so slovenskými umelcami a od apríla tvorí duo s klaviristom a skladateľom Danielom Špinerom. Ten, okrem iných, koncertuje aj s Katkou Koščovou a Simou Magušinovou. Mila s Danielom majú zostavený veľmi príjemný 90-minútový koncertný program ukrajinskej a slovenskej hudby v autorských aranžmánoch s nádychom jazzu, šansónu a world music.

Prebytočné vianočné darčeky môžete zaniesť do KOLO

Objavili ste pod vianočným stromčekom darčeky, ktoré sa vám nehodia a neviete čo s nimi? Namiesto nenápadného vyhodenia im dajte druhú šancu – môžu potešiť niekoho iného. Zaneste ich do KOLO - Bratislavského centra opätovného použitia, ktoré nájdete v OC Korzo na Pestovateľskej 13, vedľa budovy spoločnosti OLO. Na princíp opätovného používania vecí môžete myslieť aj vždy počas upratovania a nevyužívané predmety následne priniesť do KOLO. Tie, ktoré v jednej domácnosti doslúžili, v inej môžu potešiť. Zber vecí prebieha priamo v KOLO počas otváracích hodín v utorok až piatok od 10:00 do 18:00, ako aj v sobotu a nedeľu od 10:00 do 17:00. Ak ste darčekov, naopak, dostali málo, môžete si niečo vybrať aj pre seba – grátis. V ponuke je skutočne všetko od porcelánu cez knihy, grafiky, veci pre deti až po rôzne dekorácie.

Prečo by ste mali veci darovať alebo získať?

Predídete vzniku odpadu, čím šetríte prírodu a jej zdroje. To, čo nepotrebujete vy, sa môže zísť niekomu inému, môžete získať originálne a jedinečné kúsky za symbolické ceny, podporujete udržateľnú a cirkulárnu alternatívu v Bratislave.

Viac informácií nájdete na adrese: https://www.olo.sk/kolo/

Plávanie žiakom zabezpečilo OZ Sportinstitute

Žiaci prvého stupňa našej základnej školy absolvovali v mesiacoch október a november plavecký výcvik v plavárni na Boroch. Výcvik zabezpečilo bezplatne OZ Sportinstitute, ktoré a postaralo o prenájom plavárne, ako aj o inštruktorov plávania.

Žiaci si hradili cestovné náklady. Sportinstitute postupoval podľa metodiky FTVŠ UK Bratislava a pod záštitou Slovenského Olympijského a Športového výboru. Ďakujeme za všetkých žiakov a rodičov.

Cimbalová muzika v DSS Rozsutec

Cimbalová muzika zavítala na jeseň aj do Domova sociálnych služieb Rozsutec. Doobeda sa prijímatelia venovali príprave občerstvenia. Spoločne, pod vedením sociálnej pracovníčky, pripravili pizzové slimáky, jednohubky a obložené chlebíčky. Tiež si nachystali kávu do termosiek a ochutenú vodu pre seba a hostí. Poobede prišla Cimbalová kapela Salon Orchestra, ktorá sa pripravila na vystúpenie. Kapela zahrala rozličné ľudové piesne naprieč regiónmi na Slovensku. Prijímatelia chvíľu premýšľali, či môžu aj tancovať, no rýchlo pochopili, že parket je pripravený, a tak sa mnohí zapojili nielen spevácky, ale aj tanečne. Pred záverom akcie vystúpil v prestávke aj Roman, ktorý neustále na sebe pracuje, aby zlepšil svoje hudobné vystúpenia. Na záver skupina zahrala pár pomalších piesní. Prijímatelia ešte pred odchodom kapely ponúkli hostí tým, čo si pre nich pripravili. Nakoniec sa spolu rozlúčili s vierou, že sa ešte budú môcť znova stretnúť. Druhý ročník stretnutia na ľudovú nôtu sa konal vďaka dotácii z mestskej časti Bratislava-Lamač, občianskemu združeniu Nádej pre Rozsutec, anonymnému darcovi a Nadácie mesta Bratislavy. Všetkým darcom veľmi pekne ďakujeme.

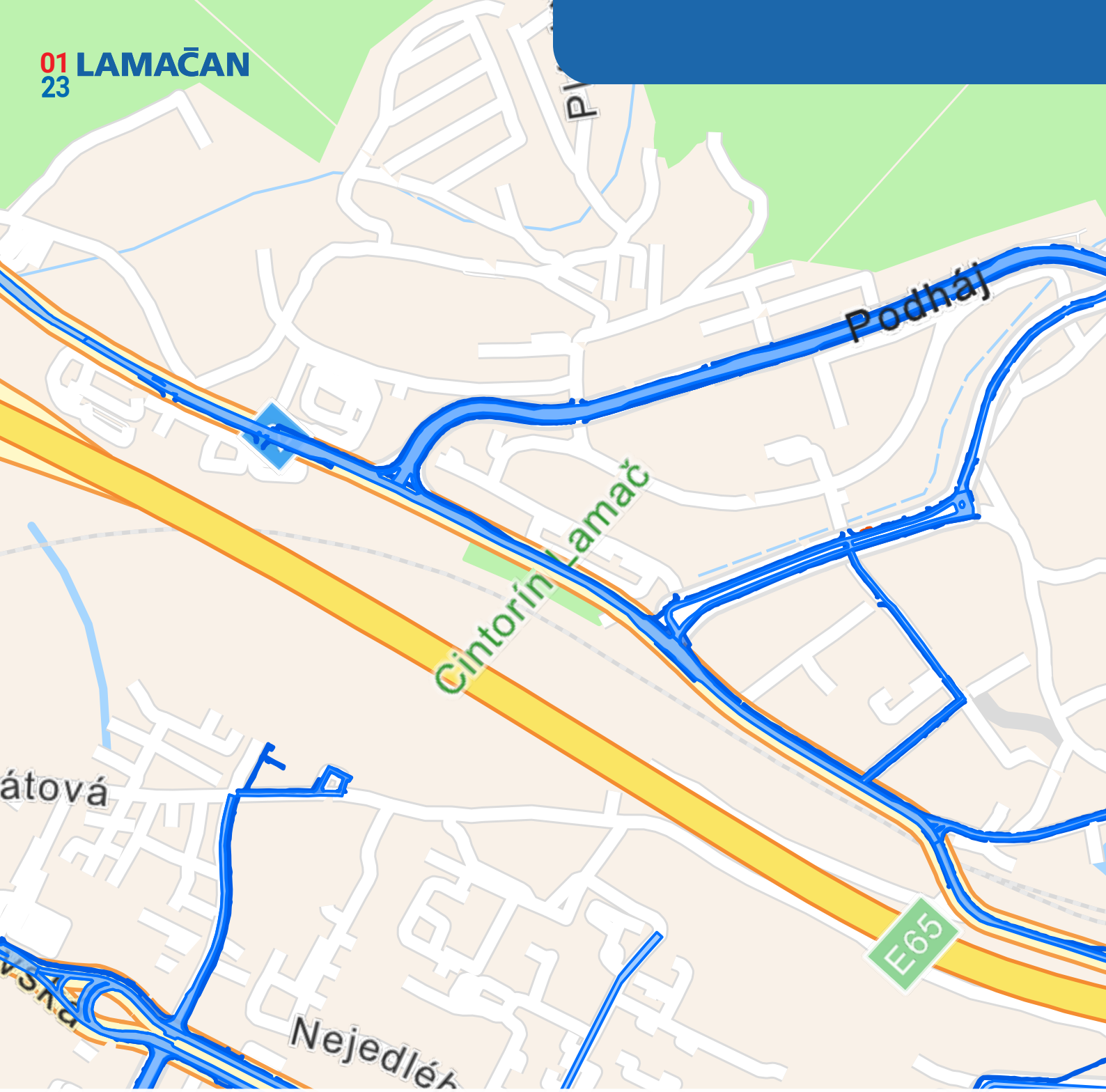

Ako funguje zimná údržba v Lamači?

Zimná údržba je v prvých týždňoch nového roka vždy veľkou témou. Kolegovia sledujú vývoj a predpoveď počasia na stránke SHMÚ. V momente, ako sa na nej zjavia výstrahy či možnosť sneženia, vyhlási sa pohotovosť zamestnancom Komunálnych služieb Lamač. Dispečing mestskej časti má zároveň za úlohu počas vyhlásenej pohotovosti monitorovať komunikácie v správe mestskej časti. Na mape si môžete podľa farby pozrieť, či komunikácie vo vašom okolí patria do našej správy alebo ich má na starosti hlavné mesto, čo je vyznačené modrou farbou.

Ak dispečer zhodnotí nutnosť zásahu, je tento zásah vyhlásený a technika musí byť do polhodiny v teréne. Nezáleží na tom či je hlboká noc, alebo skoré ráno.

„Existuje plán zásahu zimnej údržby, kde sú vyčlenené priority, teda kopcovité terény, ako napríklad Rajtáková, Cesta na Klanec, okolie Kaplnky sv. Rozálie a centrálne časti, ako Malokarpatské námestie, Vrančovičova ulica, okolie školy a hlavné

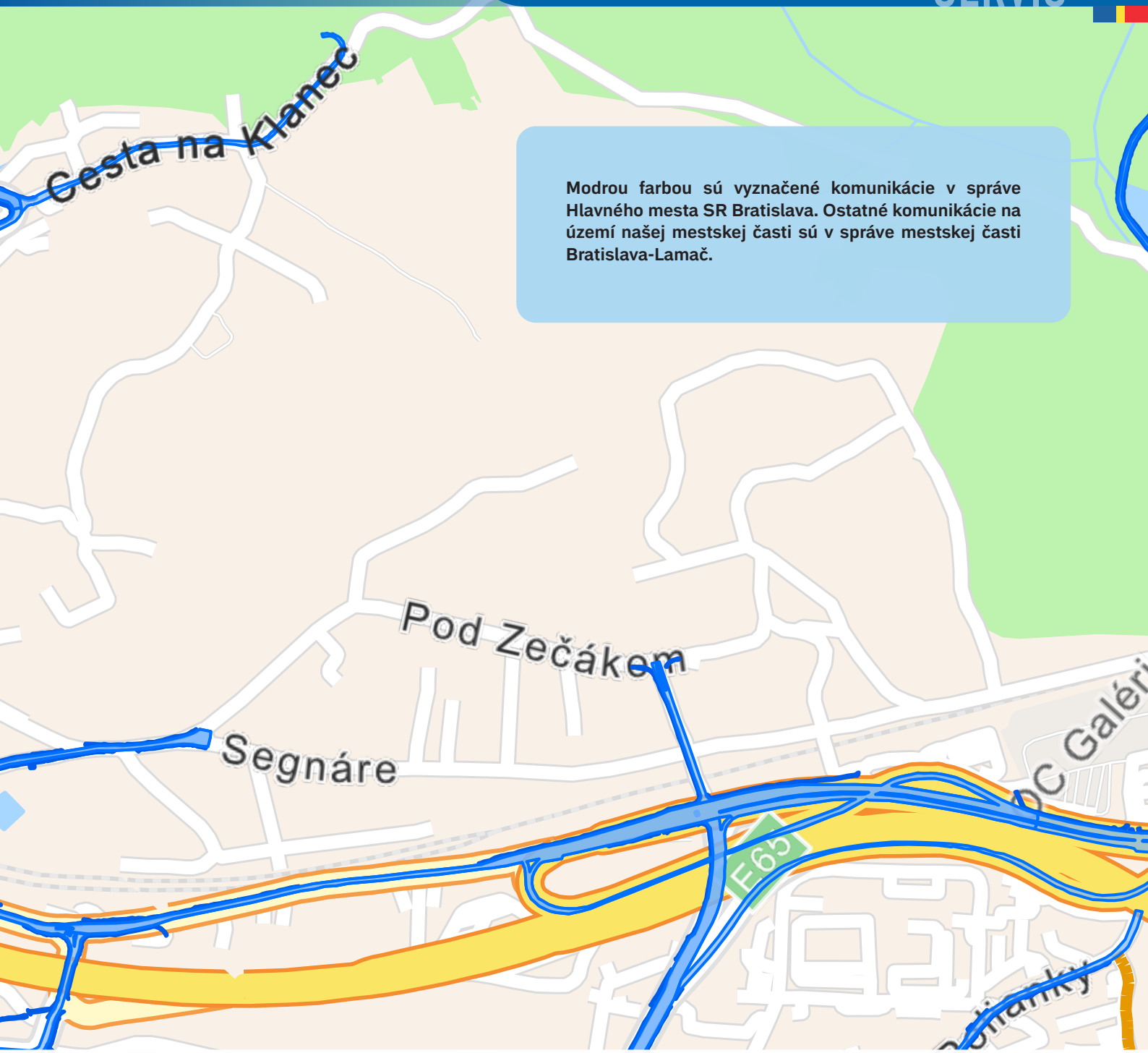

Modrou farbou sú vyznačené komunikácie v správe Hlavného mesta SR Bratislava. Ostatné komunikácie na území našej mestskej časti sú v správe mestskej časti Bratislava-Lamač.

ťahy na zastávky či schody. V druhom slede sú to cesty, ako napríklad Bakošova, Studenohorská, Na barine, Heyrovského, Podlesná a v treťom slede chodníky. Zásah však prebieha súbežne, niektorí používajú stroje, iní solia manuálne a lopatami odhŕňajú sneh. Žiadame Lamačanov o trpezlivosť, zásah má svoju postupnosť, dôjdeme všade," vysvetľuje Marek Poláš z Referátu životného prostredia a odpadového hospodárstva. Územie Borov zatiaľ nebolo developerom odovzdané do správy mestskej časti, preto tam zimnú údržbu nevykonávame.

Aj tento rok by sme vás radi požiadali o spoluprácu pri zabezpečovaní zimnej údržby prístupových chodníkov medzi jednotlivými vchodmi do bytových domov a súbežnými chodníkmi s komunikáciou. Tak, ako po minulé roky, aj teraz sme pripravení poskytnúť bytovým domom, ako aj obyvateľom rodinných domov na našom území posypovú soľ, ktorú budete môcť použiť na posypanie prístupových chodníkov, a tým zabezpečiť bezpečný prechod obyvateľov.

Prosíme správcov bytových domov a ostatných záujemcov o dodanie posypovej soli, aby kontaktovali dispečing mailom na dispecing@lamac.sk.

>>>

Kam nahlásiť problémy s osvetlením, vodou, elektrinou či plynom?

Kam nahlásiť problémy s verejným osvetlením?

Hlavné mesto v zmysle zákona o hlavnom meste zabezpečuje verejné osvetlenie, najmä budovanie, údržbu a opravu siete osvetlenia ulíc a iných verejných priestranstiev. Ak vo vašom okolí nesvieti lampa, je poškodená či dokonca chýbajúca, kliknite na tento link, kde môžete poruchu nahlásiť: *https://bratislava.sk/zivotne-prostredie-a-vystavba/verejne-osvetlenie*

- **Poruchy osvetlenia** môžete nahlásiť priamo Siemensu cez online formulár, ktorý nájdete na uvedenom linku. V prípade pretrvávajúcej poruchy zašlite urgenciu s predmetom správy „PORUCHA – URGENCIA“ na osvetlenie@bratislava.sk.
- **Havárie osvetlenia** môžete hlásiť na Dispečing Siemensu na +421 2 63 810 151. V prípade pretrvávajúceho stavu po havárii zašlite urgenciu s predmetom správy „HAVÁRIA – URGENCIA“ na osvetlenie@bratislava.sk.
- **Chýbajúce alebo nevyhovujúce osvetlenie** môžete nahlásiť cez online formulár na stránke Odkaz pre starostu. V prípade dlhodobo neriešeného podnetu zašlite urgenciu s predmetom správy „INVESTÍCIA – URGENCIA“ na osvetlenie@bratislava.sk.

Kam nahlásiť problémy s vodou a teplom?

- Poruchy na vodovodnej a kanalizačnej sieti môžete nahlásiť Bratislavskej vodárenskej spoločnosti na telefónom čísle 0800 121 333, kde je možnosť spracovať paralelne 20 hovorov v jednom okamihu. Plánované odstávky a prerušenia dodávky vody môžete nájsť na webe www.bvsas.sk/poruchy-odstavky/
- V prípade poruchy dodávky tepla a teplej úžitkovej vody v bytových domoch volajte svojho príslušného správcu. Telefónne čísla sú uvedené na webe www.bes.sk.

Kam nahlásiť problém s plynom?

- Únik plynu hláste na Poruchovú linku spoločnosti SPP - distribúcia na čísle 0850 111 727 a riaďte sa pokynmi dispečera. Alebo na Poruchová linka spoločnosti ZSE na čísle 0850 111 727

Kam nahlásiť problém s elektrinou?

- Problémy s elektrinou môžete nahlásiť na Poruchovú linku spoločnosti ZSE na čísle 0800 111 567. Môžete využiť aj bezplatnú online službu Chatbot Edo. Nonstop elektronického operátora Eda nájdete v chatovacom okne na stránke www.zsdis.sk/vypadok. Dokáže vás spoľahlivo sprevádzať procesom preverenia a nahlásenia poruchy.

Kam nahlásiť problém s odpadom?

- Problémy s odpadom a jeho odvozom môžete nahlásiť na linke Služby zákazníkom spoločnosti OLO na čísle +421 2 50 110 111 alebo mailom na zakazka@olo.sk

Platená inzercia

Energetický ombudsman sídli v Bratislave – Lamači

Kvôli ochrane slovenských spotrebiteľov v oblasti energetiky vzniklo občianske združenie ENERGETICKÝ OMBUDSMAN o. z.

Na základe veľkého množstva dotazov zo strany spotrebiteľov v energetickej oblasti bolo založené v roku 2021 občianske združenie . Cieľom tohto o.z. Energetický ombudsman je ochraňovať práva spotrebiteľov a ich oprávnené záujmy v energetickej oblasti. Ďalšou úlohou tohto občianskeho združenia je byť mediátorom mimosúdnych spotrebiteľských sporov medzi dodávateľom a odberateľom, poskytovať právne poradenstvo v tejto oblasti, resp. zastupovanie v súdnych sporoch. Našou snahou je aj vzdelávať spotrebiteľov, pomáhať riešiť ich sťažností, kontrolovať energetické faktúry a pomáhať pri znižovaní nákladov na energie. Energetický ombudsman, o.z. svojou činnosťou sa snaží chrániť spotrebiteľov pred energetickou chudobou, napomáhať pri zavádzaní nových inovatívnych (zelených) produktov v oblasti energetiky a zúčastňovať sa legislatívneho procesu pripomienkovaním energetických zákonov v NR SR.

V roku 2022 prišlo na veľkoobchodnom trhu s energiami k veľkému nárastu cien nielen elektriny ale aj plynu. Tento nárast cien negatívne ovplyvnil nielen firmy a živnostníkov, ale tvrdo dopadol aj na spotrebiteľov. Rok 2023 bude pre všetkých spotrebiteľov náročný i napriek tomu, že zo strany Vlády SR sa prijali určité opatrenia, ktoré by mali tento negatívny dopad na spotrebiteľov zmierniť. Energetický ombudsman, o.z. je pripravený aj v roku 2023 spotrebiteľom pomáhať pri riešení problémov s energiami.

JUDr. Monika Jankovičová, Energetický ombudsman,
člen prezídia Slovenskej asociácie malých a stredných podnikov a živnostníkov (SAMP) pre oblasť energetiky a legislatívy a člen Komisie pre energetiku a obehové hospodárstvo pri Výbore NSR pre hospodárske záležitosti.
www.energetickyombudsman.sk.

INZ 1/2023

IVANA VALACHOVÁ

„Keď vypukla vojna na Ukrajine, vedela som, že by som mala niečo urobiť."

Ivana Valachová má na starosti potravinovú pomoc odídencom z Ukrajiny. Koordinuje zbierky, pripomína ich aktuálnosť na internete a robí pravidelné cielené nákupy. Je jednou zo skupiny ľudí, ktorí sa na pomoci podieľajú. A ako sa jej to stalo?

„Tak, ako mnohým ďalším. Keď vypukla vojna na Ukrajine, bol to šok. Mala som pocit, že by som mala niečo robiť, ale nevedela som čo. Vedela som, že sa nemôžem dvihnúť a ísť pomáhať na hranice, lebo tu mám rodinu a záväzky. A tak som sa skúšala napojiť na rôzne výzvy, kde hľadali dobrovoľníkov, no bez odozvy. Na prelome februára a marca som sa dozvedela, že na ubytovni Siesta v Lamači je ubytovaných väčšie množstvo odídencov z Ukrajiny. Pridala som sa k skupine dobrovoľníkov, ktorí už situáciu riešili a pomáhala som tam, kde bolo potrebné. Spočiatku sme riešili oblečenie, hľadali sme školy, organizovali sme učenie slovenčiny. Podarilo sa mi v spolupráci s našou riaditeľkou vybaviť priestory na kurzy v jedálni školy," začína svoje rozprávanie učiteľka na základnej škole Marie Montessori v Lamači.

Ako ste sa dostali k agende potravinovej pomoci?

Neskôr sme išli na spoločný výlet s ukrajinskými rodinami do lesa, čo bola cesta, ako sa zoznámiť, ako ich spoznať a zistiť, čo potrebujú. Mesiace plynuli a ja som sa dostala k agende potravín. Veľa ľudí totiž do Siesty nosilo množstvo jedla. Vznikla potreba túto oblasť koordinovať, začala som v tom robiť prehľad, zverejňovať tabuľky a písať výzvy na internet. A zrazu ma oslovovali úplne cudzí ľudia s tým, že nemajú čas pomôcť, ale dali mi 200 eur, aby som išla nakúpiť potraviny. Bola to zaujímavá situácia. (úsmev)

Na potraviny bola vyhlásená aj finančná zbierka.

Mnoho ľudí totiž chcelo pomáhať, ale bolo pre nich jednoduchšie poslať peniaze ako nosiť jedlo. V spolupráci s jednou maminou z našej školy sme cez portál Donio rozbehli zbierku, ktorá bola neskutočne úspešná. Nakoniec sa nám vďaka dvom zbierkam podarilo vyzbierať viac ako 9000 eur. Obe zbierky zastrešilo občianske združenie Čarodejník z krajiny, o.z. V spolupráci s Občianskym združením sv. Margity sme podali aj žiadosť o grant na Konferenciu biskupov Slovenska. Získali sme aj ten, peniaze už prišli a my pokračujeme v nakupovaní jedla podľa potreby na pravidelnej báze.

Ako reagovali na prítomnosť Ukrajincov Lamačania, keď zistili, že na ubytovni sú mamy, malé deti, starí ľudia.

Potreba a túžba pomôcť bola živelná, ľudia sa do toho vedeli vcítiť. Mali sme tam tehotnú maminu, maminu s novorodencom, veľa maličkých detí, starých ľudí. Bolo to veľmi osobné pre každého z nás. Ľudia sa v začiatkoch snažili pomôcť čím vedeli. Potom sa to trochu upratovalo a okrem materiálnej pomoci sa veľa z nás dobrovoľníkov zameriavalo na integráciu Ukrajincov. Snažili sme sa ich zapojiť, aby sa tu cítili dobre a našli zázemie, čo bolo kľúčové. V Lamači to bolo extrémne úspešné, veľké množstvo rodín sa dokázalo osamostatniť, špeciálne takých, ktoré dokázali deti umiestniť do škôl, škôlok.

Vnímali ste postupné opadnutie prvotného nadšenia pre pomoc a isté otupenie ľudí v čase?

Stretla som sa s tým pri zbierkach, ale nikdy nie priamo. Keď som písala výzvy na sociálne siete, aby ľudia podporili zbierku, niektorí boli schopní napísať aj nepekné veci a útočiť štýlom kto pomôže Slovákom, kto pomôže dôchodcom. Ja som na to väčšinou reagovala, že môže pomôcť ktokoľvek, ale ja sa snažím pomáhať práve tu. Nerozumiem tejto argumentácii, moja pomoc sa predsa nevylučuje s pomocou niekomu inému.

S akými problémami ste sa od konca februára ešte stretli?

Veľký problém bol priestor. Majiteľ Siesty bol dlhú dobu veľmi ochotný, ale aj jeho možnosti boli limitované a snažil sa nás povzbudiť k tomu, aby sme našli nejaké iné riešenie. To prišlo v spolupráci s mestskou časťou Bratislava-Lamač, ktorá v polovici mája otvorila Centrum pomoci. Extrémne nám to pomohlo, pomoc sa zefektívnila a centralizovala do jedného miesta, kde sú až doposiaľ po ukrajinsky aj po slovensky hovoriaci zamestnanci. Keby sa centrum neotvorilo, neviem si predstaviť, ako by to fungovalo ďalej.

Ako môžu odídencom z Ukrajiny pomôcť Lamačania?

Po vianočných prázdninách pokračujeme ďalej, financie na potraviny sú. Najlepšie je prísť sa osobne opýtať do Centra pomoci oproti pošte alebo napísať na lamačské facebookové stránky a skupiny, vždy sa to k nám dostane. Už to nie je tak, že je potrebné nosiť hocičo, vítaná je skôr cielená pomoc. Potraviny máme vykryté do februára vďaka spomínanému grantu. Otázka je, ako sa situácia bude vyvíjať. Množstvo rodín odišlo na Ukrajinu, niektoré sa však vrátili naspäť na Slovensko s tým, že sa tam ozaj žiť nedá. Uvidíme, čo bude na jar.

Čo vám tento projekt dal?

Veľa nových známych, veľa priateľov. Predtým som vedela len to, že Ukrajina existuje. Teraz viem, kde sú aké oblasti, poznám ľudí, ktorí sa tam vrátili, mám tam v mnohých prípadoch rodinu, niekedy je ťažké sledovať správy v novinách. A zároveň fascinujúce si s nimi písať. Človek číta šialenosti v médiách a oni to berú s ľahkosťou. Nechcem, aby to znelo ako klišé, ale je obdivuhodné ich sledovať, ako sa s tým vysporiadavajú, nedokážem pochopiť, ako to zvládajú, kde berú silu. Ale nejako to robia a ešte sa popritom dokážu usmievať a mať bežný ľudský humor. Dalo mi to teda vzťahy s ľuďmi.

Rozhovor: Marína Gorghetto
Foto: Archív Ivany Valachovej

December bol plný podujatí

December bol plný kultúrnych aj športových podujatí, ktoré sme po dvoch pandemických rokoch mohli urobiť prezenčne. A vy ste to náležite využili, keďže ste každé z nich odmenili vysokou účasťou.

V Kostole sv. Margity sa uskutočnil adventný koncert miešaného speváckeho zboru Cantus. Na klavíri hrala Monika Mockovičová, na violončele Kristína Luptáčiková, na flaute Jaroslava Beladičová a dirigentom bol Juraj Jartim.

V kostole ste neskôr mali možnosť vidieť aj koncert Základnej umeleckej školy Jozefa Kresánka Tiché kúzlo adventu I. Predstavil sa vám Detský spevácky zbor Margarétka a Komorný sláčikový orchester Junior, ako aj deti z našej základnej školy, dirigovala Vlasta Veľasová.

Na svoje si prišli i deti, pre ktoré sme v Kine Lamač pripravili divadelné predstavenie Ako sa snehuliačka Lily chystala na Vianoce z dielne divadla KaSia.

Osamelo žijúcich seniorov sme potešili vianočnou kapustnicou, ktorú sme servírovali v Centre pomoci. Radosť im urobili aj vystúpenia detí z našej základnej školy.

Milovníci ping pongu si prišli na svoje počas Mikulášskeho rodinného stolnotenisového turnaja v Športovej hale Lamač, ktorý spojil hráčov naprieč generáciami. Rovnako ako Mikulášsky šachový turnaj, o ktorom si môžete prečítať viac na strane 11.

KNIHA MESIACA

Delia Owensová:
Kde raky spievajú

Román Kde raky spievajú je prekrásna óda na nedotknutý svet prírody, dojímavý príbeh o osamelom dospievaní mladej dievčiny a zároveň prípad záhadnej vraždy s prekvapujúcim koncom. Owensová nám pripomína, že detstvo nás formuje na celý život a príroda pred nami stále ukrýva tajomstvá – krásne a neraz aj kruté. Jedna z najúspešnejších kníh minulého roka, ktorá je doteraz na popredných miestach v rebríčkoch viacerých krajín.

Knihy si môžete objednávať prostredníctvom online katalógu, ktorý nájdete na adrese https://www.kniznica.lamac.sk/

(mag)

Nákup nových kníh pre Miestnu knižnicu Lamač z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Ďakujeme.

fond na podporu umenia

Inzercia

- Doučujem angličtinu, slovenčinu. Deti aj dospelých, aj cez víkendy. Kontakt: 0905/222 966
- Maľovanie, stierkovanie, benátsky štuk. Radoslav Osuský, kontakt: 0911/128 116
- Opravujem, upravujem odevy. Kontakt: 0902/717 517

Program Jednoty dôchodcov Bratislava-Lamač na január

11.1.2023
14:00 – 16:00 Veľká schôdza v priestoroch kina

Ako ďalej JDS Lamač v roku 2023. Široká diskusia našich členov v duchu spoločného plánu na celý rok.

18.1.2023
14:00 – 16:00 Súťaž v spoločenských hrách, možnosť zápisu nových členov.

25.1.2023
14:00 – 16:00 Prednáška strojníka Dunajplavby o živote na lodi.

	STAROREIMSKY BOH VOJNY	VÝNOS Z VKLADU	HLODAVEC S DLHÝMI UŠAMI	PRVÉ PÍSMENÁ ABECEDY	POMÔCKY: HD, JARRE, DIOR, REVER, SLO, SASKO	KRÁČA	VEDMA	ROBILO	ARALSKÉ JAZERO (HOVOR.)		MPZ SLOVINSKA	PANSTVO, HEGEMÓNIA	DÔKAZ O NEPRÍTOMNOSTI	METROPOLA HAVAJSKÝCH OSTROVOV	ÚTOČIŤ, UROBIŤ NÁPOR
INŠPIRÁCIA (KNIŽ.)					MENO IVANY					ÚSILIE					
OBYVATEĽ ARÁBIE					FRANCÚZ. MÓDNY TVORCA / JEAN MICHAEL .... (HUDOBNÍK)					BĽABOT (EXPR.) / GOLIER NA KABÁTE (HOV.)					
OBLAK LETIAC. HMYZU				2.ČASŤ TAJNIČKY / VODOROVNE (OPAK)											
ZÁNIK, ZÁHUBA						SAMEC (ANGL.) / KANTÍNA (ČES.)					BOKOM (POET.) / ZÁKOP				
	KOMPOSTOVALI	CVRLIKAL / SEKANÍM POŠKODÍ							ROZHODOVALO / NÁDOBA NA MLIEKO (SALAŠ)						
TV ROZLÍŠENIE 720P			IRENA (DOM.) / CYNIZMUS				PEČIE NA POVRCHU / OBLASŤ V NEMECKU						ULTRAVIOLET (SKR.) / JA (NEM.)		
NEZMYSEL (KNIŽ.)								VYDALA PLODY (ZEM) / KVAPKANIE							
OSOL (ČES.)					RYTMUS / LOCAL AREA NETWORK (SKR.)					NEPRÍJEMNÁ PRÍCHUŤ / PRÍSLOVKA					
1.ČASŤ TAJNIČKY															
INTERNATIONAL KINESIOLOGY INSTITUTE				HL. MESTO TURECKA											
NADÁVAŤ (ČES.)				OBRÁTENE											

Voľný čas

Buddha

Tomu, v kom prebýva láska…tajnička

Mikulášsky šachový turnaj

V decembri sa vo vynovených priestoroch Kina Lamač uskutočnil Mikulášsky šachový turnaj. Na štarte sa z celkovo 36 hráčov zúčastnilo až 22 juniorov do 18 rokov, no zastúpenie mali aj piati seniori (60+). Za šachovnicou si mohli odovzdávať svoje skúsenosti. V niektorých prípadoch však mládežníci poriadne potrápili starších hráčov. Nečudo, keď medzi juniormi bol vicemajster Slovenska do 12 rokov ako i majster Slovenska do 8 rokov. Tradičné podujatie vďaka Lamačanovi Jankovi Lakotovi nemalo prestávku ani počas pandémie, kedy sa turnaj konal online formou. Tá dokonca pritiahla aj veľmajstrov či medzinárodných majstrov. Do Lamača to tentokrát z rôznych kútov sveta mali veľmajstri ďaleko, no Janko Lakota sa na turnaji predstavil už ako hlavný rozhodca. A to sa ešte pred pár rokmi učil na ZŠ Malokarpatské námestie v šachovom krúžku prvé ťahy na šachovnici.

Detaily a mená výhercov nájdete na stránke www.lamacan.sk
Michal Vrba, predseda Bratislavskej šachovej akadémie

Program na január / február

Rodinné centrum Obláčik, Heyrovského 2
www.oblacik.sk

Pondelok

9:30 – 11:00 **Herňa pre verejnosť**, deti 1-3r., bez prihlasovania, dobr. príspevok
16:00 – 18:00 **Skauting**, pre chlapcov a dievčatá, 7-8r. skauting70@gmail.com
18:45 – 19:45 **Orientálne tance**, pre ženy Lucka: 0903 719 978

Utorok

9:30 – 11:00 **Herňa pre verejnosť**, deti 1-3r. bez prihlasovania, dobr. príspevok
10:00 – 10:45 **Angličtina hrou**, deti 2-3r. info.anglictinahrou@gmail.com
16:15 – 17:00 **Angličtina hrou**, deti 4-5r. info.anglictinahrou@gmail.com
17:30 – 18:30 **Joga**, pre ženy nell.goliasova@gmail.com

Streda

9:00 – 11:45 **Folklórik**, deti 1,5-4r. kurzfolklorik@gmail.com
16:00 – 16:45 **Výtvarníček**, deti 4-5r. alatimko@gmail.com
17:00 – 17:45 **Výtvarníček**, deti 5-7r. alatimko@gmail.com
19:00 – 20:00 **TABATA**, pre ženy klaudakukurova@gmail.com

Štvrtok

9:30 – 11:00 **Herňa pre verejnosť**, deti 1-3r. bez prihlasovania, dobr. Príspevok
16:00 – 18:00 **Veľká herňa**, skauting, pre dievčatá 10 -11r. kauting.iuventa@gmail.com
16:00 – 17:00 **Malá herňa**, Kreatívne so slovom a jazýčkom hodmar@hotmail.com
19:00 – 20:00 **ZUMBA** pre ženy a dievčatá martinaluptakova84@gmail

Piatok

9:00 – 11:00 **Herňa pre verejnosť**, deti 1-3r. bez prihlasovania, dobr. príspevok

Podujatia

27.1. o 18:00 **Kino Fest Anča**: najlepšie animované filmy pre deti za r. 2022. Príďte s nami odpáliť víkend, Vhodné pre deti od 3 do 12 r. Vstupné: 2,- € / dieťa

Plán kultúrnych podujatí na rok 2023

Január
Čítanie pre deti
Koncert Mila Medvedovska a Daniel Špiner

Február
Tanečný večer
Lamačská beseda
Výstava HERstory

Marec
MDŽ
Divadielko / Deň vody

Apríl
Jarná burza RC Obláčik
Veľkonočné zdobenie pod lipami
Zájazd seniorov
Deň Zeme - divadielko

Máj
Stavanie mája
Cirkus
Run Fest
Športový deň
Deň matiek
Rozprávkový les
– organizuje RC Obláčik
Šachová simultánka

Jún
MDD
Krígel&Food Fest
Zájazd prvákov
Deň otcov
Letné kino
Bogy Cup
Letné komorné koncerty

Júl - August
Prečítané leto s RC Obláčik
Malé hody
Letné kino – júl
Letné kino – august
Letné cvičenia
Nay GranFondo

September
Rozálske hody
Karpaty Run
Lamačský fotomaratón
Zájazd seniorov

Október
Jesenná burza s RC Obláčik
Úcta k starším
Vínna cesta

November
Divadielko
Lampiónový sprievod
Výstava tekvičiek

December
Divadielko s darčekom
Vianočné trhy
+ Adventný organový koncert
Zimný šachový turnaj
Stolnotenisový turnaj

Zmena programu vyhradená.

Magazín Mestskej časti Bratislava-Lamač. Adresa redakcie: MÚ Lamač, Malokarpatské nám. 9, 841 03 Bratislava, tel.: 64 78 00 65. Redakčná rada: Slavomíra Šubrtová, Michal Oláh, Pavol Čech, Veronika Hagovská, Matúš Harmaňoš, Petronela Klačanská, Alexandra Kriššová, Petra Mitašíková, Mária Šimončičová. Redaktorka: Marína Gorghetto Plošnú a riadkovú inzerciu preberá: Marína Gorghetto, gorghetto@lamac.sk. Vydáva: Mestská časť Bratislava-Lamač, Malokarpatské nám. 9, 841 03 Bratislava, IČO 00 603 414, **ISSN 1338-8959.** Tlač: Bittner print s.r.o. náklad: 4 000 ks, vytlačené na recyklovanom papieri, do tlače zadané: 9. 1. 2023, uzávierky č. 1/2023: redakčná: 2.1.2023 a inzertná 2.1.2023, registračné č. EV 3654/09. Redakcia si vyhradzuje právo na neuverejnenie dodaných príspevkov, resp. ich skrátenie, opravu jazykových, gramatických a štylistických chýb. Použité ilustrácie: autori, shutterstock.com, vecteezy.com. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. **NEPREDAJNÉ**